

[Udenrigsministeren]

Jeg kan bekræfte, at parlamentarikere i Storbritannien, Canada, Norge og USA på privat basis har taget initiativ til at indstille CSCE-overvågningsgruppen i Sovjetunionen til Nobels fredspris. Det ville imidlertid være imod dansk praksis og heller ikke i overensstemmelse med ånden bag Nobels fredspris, om regeringen som sådan forsøgte at øve indflydelse på komiteens afgørelse ved at tage initiativ til at foreslå en bestemt kandidat til årets nobelpris.

Selve Helsingforsgruppens indsats kan der ikke være nogen tvivl om regeringens vurdering af, men om dette, at regeringen som sådan skal tage initiativ til indstilling til Nobels fredspris, må jeg i hvert fald sige, at det kan vi ikke gøre.

Kjelgaard (KF):

Jeg beklager meget det svar, statsministeren her har givet på mit spørgsmål. Her var ellers virkelig en lejlighed til, uden at det koster Danmark fem flade øre, at vise god vilje over for mennesker, der i fuld offentlighed forsøger at finde ud af, om landets regering, i dette tilfælde altså Sovjetunionens, overholder aftaler, som den samme regering har underskrevet.

Den sovjetiske Helsingforsgruppe har udarbejdet en lang række rapporter, og man kan måske undre sig over, at det skulle være nødvendigt. Men man har udarbejdet rapporter om fængslede samvittighedsfanger, om adskilte familier, om forfølgelse på grund af religion, om misbrug af psykiatriske hospitaler og en lang række andre forhold. Gruppen har gjort det i fuld offentlighed, og på trods af at Sovjet har underskrevet Helsingforsaftalen i 1975, har man gjort det næsten med livet som indsats. 21 af gruppens medlemmer sidder i dag enten i fængsel eller i arbejdslejr.

Det amerikanske senat og repræsentanternes hus har vedtaget at indstille gruppen til Nobels fredspris. Det synes jeg er i orden, og ingen er vel mere interesseret i et godt forhold til Sovjetunionen end netop USA. Men her i Danmark viser vi vores gode vilje over for menneskerettighedsforkæmpere ved at vedtage en tvivlsom beslutning om boykot af Sydafrika, der hverken har underskrevet den ene eller den anden erklæring om menneskerettigheder.

Den sovjetiske atomfysiker Polikanov, der er medlem af gruppen, og som i øjeblikket befinder sig i Danmark, gav så sent som i aftes udtryk for over for pressen, at det ville være af uvurderlig støtte for gruppen, hvis også Danmark indstillede gruppen eller dens formand, Orlov, til fredsprisen. Jeg håber derfor, at regeringen vil overveje sin stilling endnu en gang og vise sin gode vilje, og jeg vil gerne appellere til venstre om, at man som regeringspartner vil forsøge at give vores udenrigspolitik et mere alsidigt præg.

Udenrigsministeren (Anker Jørgensen, fg.):

Jeg vil gerne understrege, at regeringen i høj grad finder det rigtigt, at enkeltpersoner i de lande, der har underskrevet CSCE-slutakten, spiller den rolle, de ifølge selve Helsingforsslutakten har i forbindelse med iværksættelsen af dens bestemmelser.

Jeg kan også sige, at i konsekvens heraf har den danske regering både alene og i samarbejde med EF-partnerne helt tydeligt og helt utvetydigt fordømt de stedfundne processer, hvorved medlemmer af sovjetiske Helsingforsgrupper er blevet idømt usædvanlig hårde straffe. Der er altså ingen tvivl om regeringens holdning til selve det, der sker, og det synes jeg man lige skal være opmærksom på, når man nu prøver at føre denne diskussion over på et plan, hvor den set fra et regeringssynspunkt ikke har hjemme.

Bemærkningerne om Sydafrika forstår jeg ikke i denne forbindelse; det er lidt kunstfærdigt at blande det ind i billedet.

Melchior (CD):

Jeg nærer ingen tvivl om de gode intentioner bag hr. Kjelgaards spørgsmål, skønt jeg nok må mene, at også lande, der ikke har underskrevet menneskerettighedskonventioner, burde fastholdes ved forpligtelsen til at overholde disse. Men jeg vil gerne i forståelse for statsministerens synspunkt på regeringens vegne stille statsministeren det spørgsmål, om han kender noget fortillfælde – det er måske lidt meget forlangt sådan på stående fod – hvor danske parlamentarikere har deltaget i en sådan pegning på en person eller en gruppe som værdig til at modtage Nobels fredspris. Noget, statsministeren måske kan svare på med det samme, er, om han ville finde det uforeneligt med regeringens